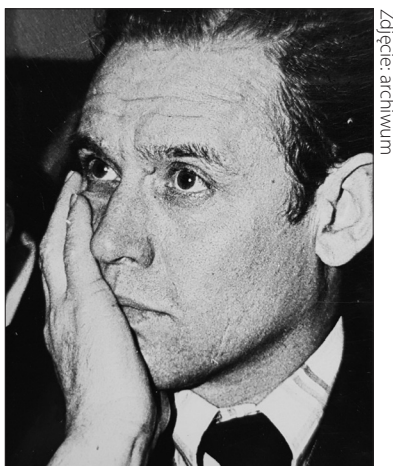

Prof. dr hab. n. med. Paweł Misiuna (1928–2021)

Zdjęcie: archiwum

Ósmego stycznia tego roku odszedł od nas prof. Paweł Misiuna, chirurg, wieloletni kierownik II Kliniki Chirurgii Ogólnej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Członek Honorowy Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej (2009).

Urodził się 15 stycznia 1928 roku we wsi Tajkury na Wołyniu. Jako nastolatek doświadczył nieszczęść, które przyszyły 17 września 1939 roku (inwazja Sowieci) i w kwietniu 1943 roku (rzeź Wołyńska). Po wojnie jego rodzina osiadła w Chełmie. Tam przyszyły profesor ukończył Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące im. S. Czarnieckiego. W latach 1949–1954 studiował medycynę na Wydziale Lekarskim wówczas jeszcze Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Podczas studiów pracował w Zakładzie Anatomii Prawidłowej Człowieka. Pierwszego marca 1953 roku, jeszcze jako student IV roku, został zastępcą asystenta w II Klinice Chirurgii Ogólnej, już wtedy Akademii Medycznej w Lublinie.

W 1962 roku uzyskał II stopień specjalizacji z chirurgii ogólnej. Rok później, po obronie pracy pt. *Badania nad procesem wstawiania się protez naczyniowych*, Rada Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Lublinie nadała mu stopień doktora nauk medycznych. Tytuł doktora habilitowanego nauk medycznych otrzymał w 1969 roku na podstawie oceny dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. *Odtwarzanie szyjnego odcinka przełyku za pomocą protez i uzyskanych przeszczepów jelitowych*. W 1982 roku Rada Państwa nadała mu tytuł profesora nadzwyczajnego nauk medycznych. Profesorem zwyczajnym nauk medycznych został w 1990 roku. W latach 1973–1975 był prorektorem ds. szkolenia podyplomowego Akademii Medycznej w Lublinie.

W latach 1970–1980 prof. Paweł Misiuna kierował Kliniką Chirurgii Naczyń Instytutu Chirurgii Akademii Medycznej w Lublinie, którą zorganizował od podstaw. Klinika Chirurgii Naczyń była jedyną specjalistyczną jednostką w południowo-wschodniej Polsce pełniącą ostry dyżur dla nagłych przypadków oraz wykonującą pełny zakres operacji na układzie tętniczym, żylnym i limfatycznym. Ponadto placówka realizowała ogólnopolski program leczenia chorych na raka żołądka.

W październiku 1980 roku prof. Paweł Misiuna został kierownikiem II Kliniki Chirurgii Ogólnej – tę funkcję sprawował do emerytury (do 30 września 1998 roku). Pod jego kierownictwem m.in. rozszerzono zakres wykonywanych operacji, powiększono dwukrotnie zespół lekarzy – nauczycieli akademickich. Przeprowadzono gruntowny remont, w wyniku którego powiększono blok operacyjny, utworzono oddział intensywnego nadzoru pooperacyjnego, pracownię endoskopową, diagnostyki ultrasonograficznej i inne.

W latach 1975–1996 Profesor był także specjalistą wojewódzkim ds. chirurgii, a od 1996 roku – specjalistą regionalnym. W czasie pracy zawodowej przebywał w kilkudziesięciu ośrodkach naukowych w kraju i za granicą: m.in. w Warszawie, Wrocławiu, Moskwie, Londynie, Edynburgu czy Erlangen.

W badaniach naukowych skupiał się na patologii i leczeniu chorób przełyku. Publikował prace związane z chorobą refluksową i jej powikłaniami, w tym z przełykiem Barretta. Zrealizował program badawczy KBN pt. *Badania nad zachowaniem się zmian zapalnych w błonie śluzowej przełyku na tle zarzucania z uwzględnieniem ryzyka karcinogenezy oraz cykl*

badania pt. *Barrett esophagus and cancer*, zrealizowany w ramach European Postgraduate Gastro-surgical School.

W latach osiemdziesiątych XX wieku w Polsce rozpoczęto pierwsze wieloośrodkowe badania nad leczeniem skojarzonym raka przełyku pt. *Możliwości rozpoznawania i wyników leczenia raka piersiowego odcinka przełyku*. Ich koordynatorem został prof. Paweł Misiuna. W latach 1992–1997 w samym tylko ośrodku lubelskim z powodu płaskonabłonkowego raka przełyku leczono chirurgicznie 101 chorych, co odpowiada dzisiejszym wymaganiom ośrodków referencyjnych (*high volume center*). Choć odsetek resekcji mikroskopowo radykalnych (R0) nie przekraczał 40%, stwierdzono, że zastosowanie leczenia skojarzonego (radio-chemioterapia lub chemioterapia przedoperacyjna) zwiększa możliwość wykonania resekcji R0 w porównaniu z leczeniem wyłącznie chirurgicznym. W tej grupie chorych (R0 po terapii neoadjuwantowej) osiągnięto ponad 30% odsetek przeżyć pięcioletnich. Mimo upływu ponad 20 lat nie doczekaliśmy się kontynuacji tych badań na miarę naszych dzisiejszych europejskich aspiracji.

Prof. Paweł Misiuna wiele uwagi poświęcał swym młodszym kolegom. Był kierownikiem specjalizacji, promotorem 17 rozpraw doktorskich, a także opiekunem rozpraw habilitacyjnych późniejszych profesorów: Jerzego Michałaka, Grzegorza Wallnera, Andrzeja Dąbrowskiego, Andrzeja Sory i Wojciecha Polkowskiego. Jego wychowankowie i współpracownicy są dzisiaj ordynatorami klinik i oddziałów chirurgii onkologicznej na Lubelszczyźnie. Stworzył ponadto program stypendialny dla młodych chirurgów pochodzenia polskiego z Ukrainy, Białorusi i Litwy, który realizowano w oparciu o założoną przez niego Fundację Wspierania Chirurgii im. Feliksa Skubiszewskiego. Stypendystą tego programu był m. in. dr hab. Jerzy Mielko z Kliniki Chirurgii Onkologicznej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

Profesor był członkiem kilkunastu towarzystw naukowych krajowych i międzynarodowych, w tym m.in. Towarzystwa Chirurgów Polskich, Polskiego Towarzystwa Gastroenterologicznego, Międzynarodowego Towarzystwa Chirurgicznego (ISS), Międzynarodowego Towarzystwa Chorób Przełyku (ISDE), Międzynarodowego Klubu Gastrologiczno-Chirurgicznego (IGSC), Japan-Poland Society for Exchange in Surgery. W latach 1991–1993 był prezesem Towarzystwa Chirurgów Polskich. Za swą działalność otrzymał w 2017 roku Złoty Medal im. Ludwika Rydygiera. Przez wiele lat był członkiem redakcji *Polskiego Przeglądu Chirurgicznego* i *Acta Endoscopica* oraz *Eurosurgery*.

Na jego dorobek naukowy składa się ponad 200 publikacji oryginalnych w czasopismach polskich i zagranicznych, 49 publikacji w pamiętnikach zjazdowych krajowych i międzynarodowych, 12 publikacji książkowych i encyklopedycznych oraz 11 rozdziałów w monografiach. Za pracę i osiągnięcia naukowe oraz działalność społeczną i organizacyjną otrzymał kilkadziesiąt wyróżnień, nagród i odznaczeń państwowych. Najbardziej cenił sobie nagrodę Ministra Zdrowia za wybitne osiągnięcia w chirurgii nowotworów przełyku (1996). Polskie Towarzystwo Chirurgii Onkologicznej w 2009 roku nadało mu godność Członka Honorowego, które przyjął podczas XV Zjazdu PTChO w Lublinie.

Prof. Paweł Misiuna całe swoje życie i pracę kliniczną związał ze szpitalem akademickim przy ul. Staszica (SPSK nr 1) w Lublinie. W maju 2021 roku Klinika Chirurgii Onkologicznej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie będzie obchodziła XX-lecie istnienia w SPSK nr 1. Kiedy przemawiał na uroczystości z okazji X-lecia jej działalności (w 2011 roku), powiedział: „Wojtusi, jeżeli zaprosisz mnie za 10 lat na jubileusz XX-lecia kliniki, to też przyjdę”. Panie Profesorze, dlaczego nie dotrzymał Pan słowa?!

Wojciech Polkowski,
Jerzy Mielko